

GRÉDA JÓZSEF

KRUMPLI

*Krumpli, édes krumpli, omlós burgonya,
szegény ember étke, méze, mákonya;
hogy lestük ebédnél, hogy a lé alatt
tányérunk alján hány krumpliszem marad!*

*Mit tudod te azt, te, jóllakott henye,
mily édes tud lenni a főtt gesztenye,
ha ízét az éhes egy tányér teli
porhanyóra megfőtt krumpliban leli!*

*Pirosra sült krumpli, parázs burgonya,
illatodban a rab távol otthona,
ízeden tünt téli szép esték íze:
kérd a száműzöttet: jobb jövőt hisz-e?*

*Hisz. Mert rajtad látja: mélyben nő a dac.
Az, ami fent látszik, nem mind fontos az.
Lám fent a te zölded, mint a többi gaz,
s lent nő a gyümölcs meg: éltető s igaz!*

BUNZLAU, 1944 JÚLIUSA

תפוח־אדמה

תפוח־אדמה די־סתי ומתוק
דבשו של הדל, מחיה נפשות
מבטנו ננעץ במנת־הדחק
הנותרו פקעות בתחתית המרק?

מה יודעים השבועים, מדשני תפנוקים
על טעם גרעדן של ערמונים פריכים
שהאיש הרעב יפיק מאותה
צלחת גדושת תפוח־אדמה!

תפוחים שחומים מטנגנים בסיר
ריחכם מביתו הרחוק של אסיר
ערבי חרף נאים טעמכם יעורר,
יספר לגולה על עתיד טוב יותר.

והוא יאמין לכם. הרי אתם האות:
עבדות על פני השטח לא תמיד קובעות.
הן גבעולכם בחוץ כשאר העשבים
הפרי גדל בעמק, מחיה ומזין. ת': י. גת

A HOLOCAUST TÉMÁJA A MŰVÉSZETEK BEN

A pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem
Művészettudományi Intézete által rendezett első
nemzetközi tudományos konferencián
elhangzott előadások
1990 augusztusában

A program előadásokat és vitákat foglalt magába a holocaust emlékének jelenlétéről a művészetben, azzal a céllal, hogy a témát dokumentációs, muzeológiai, oktatási és az áldozatok előtti tisztelgő megemlékezéssel kezdjük tudományosan feldolgozni.

A konferencia témái:

1. Emlékezés és számvetés
2. A holocaust ábrázolása drámában és filmen
3. A holocaust témája a lírában és epikában
4. A holocaust témája a képzőművészetben
5. Történelmi források

A konferencia létrejöttét az MTA-Soros Alapítvány, illetőleg Mr. és Mrs. Csengeri anyagi támogatása tette lehetővé.

Ormos Mária rektor üdvözölte a megnyitó résztvevőit.

A nyitóülést Csengeri Imre, a Magyar Zsidók Világszövetségének díszelnöke (Holocaust Kutató Intézet, City University New York) nyitotta meg.

A konferenciát Slomo Marom, Izrael magyarországi nagykövete

Mayer Mihály pécsi római katolikus megyéspüspök

Bécsi Tamás, a JPTE Egyetemi Tanácsának tagja, a Művészettudományi Intézet igazgatója üdvözölte.

Előadások:

Csengeri Imre (New York): Eredet, vallás, nemzetiség – fogalmak tisztázása

Schmidt Mária (Budapest): A magyar holocaust helye a magyar zsidóság történetében

Mezei András (Budapest): Magyar zsidóság és az önmeghatározás szabadsága

Asher Cohen (Haifa): A Shoah-ra vonatkozó historiográfia egyes vetületei

Karátson Gábor (Budapest): Lascaux, Biblia, Auschwitz és a gyerekek

Tatár György (Budapest, Pécs): Volt egyszer egy Apokalipszis

Kőbányai János (Budapest): A Múlt és Jövő folyóirat múltja és jövője

Hillel Barzel (Tel-Aviv): Háború és holocaust – tanúságtétel és allegória a drámában (izraeli és európai dráma)

George Hyde (Norwich): Tadeusz Kantor: A halál színháza

Ilan Avisar (Tel-Aviv): Filmbeli ábrázolása az ábrázolhatatlannak

Cserne István–Margitta Nóra (Budapest): Pszichotraumák típusos utókövetkezmenyei szépirodalmi művekben

Nurit Govrin (Tel-Aviv): A holocaust az izraeli irodalomban